

Blegen Carl W., Korakou A Prehistoric Settlement near Corinth. Published by the School of Class. Studies at Athens, 1921. Str. XV + 139, ryc. w tekście 135, tabl. barw. 7, plan 1.

Książka zawiera rezultaty wykopalisk amerykańskiego Instytutu, przeprowadzonych na wiosnę r. 1915 i w lecie r. 1916 na terenie przylądka Korakou na zachód od Nowego Koryntu. Odkryto tamże 11 kolejno po sobie następujących nawarstwień przedhistorycznych osad, z których na podstawie znalezionego materiału zdołano wyróżnić trzy główne zespoły. W pierwszym okresie występują naczynia gliniane o charakterystycznym czerwono-bronзовem zabarwieniu, ręcznie wyrabiane i wypalane na otwartym ogniu. W drugim okresie zabytki ceramiki wykazują już użycie koła garncarskiego. Gлина wyrobów znacznie czystsza niż u poprzednio spotykanych okazów o barwie popielatej lub żółtej. Naczynia pochodzące z okresu trzeciego, mimo znacznego postępu w technice, zdradzają pewną niedbałość w wykonaniu. Przeważa żółto-zielony kolor waz, zdobionych najczęściej ornamentem spiralnym. Z powodu trudności terenowych nie zdołano przeszukać resztek budownictwa z okresu pierwszego; tu i ówdzie natrafiono wyłącznie na ślady fundamentów z nieociosanych kamieni. Natomiast dla okresu drugiego powiodło się badaczom zrekonstruować plan domu mieszkalnego. Był to budynek czworokątny wielkości 10×5 lub 11×6 m, zamknięty od strony południowej półkolistą apsydą. Dwie ściany poprzeczne wewnątrz dzieliły przestrzeń na trzy części, z których środkowa — megaron — mieściła ognisko. Prócz zarysów budynków mieszkalnych można też ustalić rodzaje grobów dla wszystkich trzech okresów. Najwcześniejsze są t. zw. groby jaskiniowe. Z okresu drugiego pochodzi szereg wielkich naczyń, (πίθοι), które służyły do przechowywania zwłok dziecięcych, a dopiero w ostatnim zespole występuje typ grobów szybowych, zbliżonych do dzisiejszych. Z szeregu więc znalezisk, nielicząc już pomniejszych, jak narzędzi z kości, brązu, kamienia, szkła, figuerek terrakotowych itp., trzy główne kategorie zabytków: ceramicznych, architektonicznych i grobowcowych pozwoliły badaczom, ze względu na swój specyficzny charakter i pewną ciągłość linii rozwojowej, jaką można dostrzec przy szczegółowej analizie materiałów, odtworzyć obraz swoistej kultury lądowej na terenie Grecji przedhistorycznej, kultury nazwanej przez nich helladycką (*Helladic Culture*). Zabytki, należące do tego zespole, znaleziono na terenie całej połudn. wsch. Grecji, a sferę wpływów Koryntu, ówczesnego centrum kulturalnego, da się rozciągnąć na północ aż do Tessalii i na wyspy cykladzkie. Jakkolwiek w dzisiejszym stanie badań problem kultury helladyckiej nie przedstawia się jeszcze tak jasno, jak kretejskiej i cykladzkiej, to jednak uczeni są zdania, że począwszy od połowy trzeciego tysiąclecia prz. Chr. dadzą się wyróżnić na terenie Grecji i wyspach morza egejskiego trzy odrębne zespoły kulturowe, które przenikały się i oddziaływały na się wzajemnie: 1. najstarsza z nich kultura minojska na Krecie, 2. cykladzka na wyspach i 3. helladycka na lądzie stałym. Blegen podaje w swej książce tablicę synchronistyczną, której ogólny schemat, z opuszczeniem podokresów, podaje dla łatwiejszego zorientowania się w powyższym stosunku:

Wczesno-hellad. okres 2500—2000	Wczesno-cyklad. okres 2500—2300	Wczesno-minojski okres 3000—2300
Średnio-hellad. okres 2000—1600	Średnio-cyklad. okres 2300—1600	Średnio-minojski okres 2300—1600
Późno-hellad. okres 1600—1100	Późno-cyklad. okres 1600—1100	Późno-minojski okres 1600—1100

KAZIMIERZ MICHAŁOWSKI.